

**R. P. Sebastiani Izquierdo Alcarazensis Societ. Iesv Regii
Senatvs S. Inqvisitionis Hispaniarvm Qvalificatoris, Et
Olim Complvti Sacrae Theologiae Professoris. Opvs
Theologicvm, iuxta atque ...**

Vbi De Essentia Et Attribvtis Divinis Vbertim Dissertivr ...

Izquierdo, Sebastián

Romae, 1664

Quæst. 8. Vtrùm omne ens sit bonum. Et per quid in esse talis
constituatur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76990](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76990)

maiores, aut saltem ipsi æqualem debere necessario esse, inde planè conspicitur: quia, si esset minor illà, eo ipso esset perfectio secundum quid reperta in ipso ente optimo contra idem consecrarium præcedens.

167 Porro quæcunque in hac, & in præcedentibus propositionibus diximus de perfectione secundum quid, omnibus quatuor eius speciebus commemoratis supra q. 6. sine communia sunt. Fundantur enim in eo, quòd illa minor sit aliqua ex sibi oppositis. In quo tanquam in prædicato communi omnes quatuor dictæ species conueniunt.

168 Sufficiantque modò propositiones istæ præsentis quæstionæ. Ad quarum normam vnusquisque alias, & alias poterit adinuenire, & adiungere, combinatis, collatisque inter se, & cum alijs præsentis disputationis terminis omnibus.

QUESTIO VIII.

Virum omne ens sit bonum. Et per quid in esse talis constituatur.

169 **E**rror fuit Manichæorum, Priscillianistarum, & aliorum hæreticorum asserentium, esse quasdam creaturas suâ naturâ malas, & à primo quodam Principio malo procreatas. Ponebant enim duo prima Principia rerum; alterum bonarum summè bonum, & alterum malarum summè malum. Quem errorem referunt, refutantque Nicéph. lib. 6. Hist. cap. 31. Euseb. lib. 7. cap. 28. & Patres communiter, potissimum August. tom. 6. lib. de Hæres. hæres. 46. alijsque in locis prope innumeris suorum operum, ubi agit contra Manichæos. Et S. Th. 1. p. q. 48. & 49. ibique eius Expositores. Et communiter Scholastici in 2. dist. 34. & 35.

170 De fide tamen est, omne ens creatum naturâ suâ bonum esse. Dicitur enim Genes. 1. de singulis diuinis operibus. *Et vidit Deus, quòd esset bonum.* Moxque de omnibus simul. *Vidit Deus cuncta, quæ fecerat, & erant valde bona.* Et Ecclesiast. 3. *Cuncta fecit bona in tempore suo.* Et 1. ad Timot. 4. *Omnis creatura Dei bona est.* Et est definitum à Leone Papa epist. 93. ad Thuribium. Et in Concilio Brachar. cap. 7. & 8. Ex parteque in Concilio Lateran. prout habetur cap. *Firmiter* de Summ. Trinit. & Fide cathol. Rationeque etiam naturali demonstratur. veritas ista, prout vidimus q. 7. propos. 36. & 37. Quòd si omne ens creatum est bonum; potiore iure bonum erit ens increatum primum omnium creatorum entium Principium. Quòd esse vnicum, tanquam certum secundum fidem, & euidens secundum rationem tradidimus supra disp. 12. q. 2. De cuius bonitate speciatiim agemus disp. seq.

171 Bonitas autem, à qua omne ens euadit bonum naturâ suâ, transcendentalis appellatur: quia in omni ente, & in omni singulorum entium formalitate reperitur. Passioque entis vniuersalissimè sumpti dicitur esse: eo quòd vbiunque ratio entis inuenitur, ibi inueniatur ratio boni, necesse est. Cæterum, quia vt vidimus supra q. 1. alia est bonitas absolutâ, à qua aliquid bonum est in se ipso; alia est bonitas respectiua, sine relata, à qua aliquid bonum est alicui. Controuersia est inter Doctores, quænam huiusmodi bonitatum sit ea, quæ transcendentalis, & passio entis nun-

cupatur. Sunt non pauci, qui censent, bonitatem entium transcendentaliter eam respectiuam esse, quæ quoduis ens alteri enti bonum est. Communior tamen est sententia asserentium, non esse eam, sed absolutam, quæ quoduis ens bonum est in se se.

Ego censo dicendum primò, bonitatem transcendentaliter nullatenus esse eam respectiuam, quæ vnus ens alteri enti bonum est. Primò; quia non omne ens est bonum alteri formaliter, atque adeò propriè, licet sit bonum causatiuè, sicque minus propriè, iuxta diuisionem horum bonorum factam, & explicatam q. 1. (Substantia quippe completa, vt Angelus, alteri similiter completa nequit esse bona formaliter: quia nequit esse formaliter perfectiua eius). Bonitas autem transcendentalis omni enti conueniens formalis, & propria esse debet, vt ex se notum est. Secundo; quia neque omne ens est bonum omnibus alijs entibus; cum aliqua aliquibus mala, & aliqua aliquibus adiaphora sint, vt constat; neque omne ens eidem, aut eisdem omnino alijs entibus bonum est, sed quædam quibusdam alijs sunt bona, quædam alijs diuersis, vt etiam constat. Vnde planè sequitur, bonitates respectiuas ad alterum in singulis entibus repertas adeò inter se diuersas esse, vt in vnico conceptum bonitatis respectiuæ ad alterum coire non possint omnibus entibus communem, qualis necessario debet esse, conceptus bonitatis transcendentalis, quæ passio est entis vt sic; vt etiam ex se notum est. Tertiò; quia bonitas, quæ vnus ens alteri est bonum, ipsi enti semitrinseca, atque adeò accessoria est, vt constat ex doctrinâ statuta q. 1. Comperitur est autem, bonitatem transcendentaliter, quæ passio entis ponitur, intrinsecam, & essentialiter ipsi enti esse debere, vt pote quæ non realiter, sed per rationem dumtaxat debet ab ipso ente distinguì, vt docent omnes cum S. Th. 1. p. q. 5. art. 1.

Hinc secundò censo dicendum, neque posse esse bonitatem transcendentaliter eam absolutam, quæ ens aut accidentaliter, aut integraliter in se absolute dicitur esse bonum iuxta doctrinam stabilitam q. 1. tum quia neutra harum, est essentialis, & identificata cum ente, qualis debet esse transcendentalis: tum quia non omne ens est in se absolute bonum aut bonitate accidentali, vt patet in Deo, qui per nullum accidens potest meliorari, reddique subinde bonum in se, aut bonitate integrali, vt patet in omni ente simplici, qui nullas partes habet.

Tertiò igitur censo dicendum, duas esse bonitates transcendentales, non quidem realiter, sed tantum formaliter, siue per rationem nostram distinctas inter se. Alteram, quæ quoduis ens per suam essentialitatem, siue ab essentialitâ suâ habet, esse bonum in se absolute. Alteram, quæ quoduis ens per suam essentialitatem, siue ab essentialitâ suâ habet, esse bonum sibi respectiuè. Vtraque enim ista bonitas necessario reperitur in omni ente. & in omni singulorum entium formalitate, vt quid cum eis identificatum realiter, & ipsis essentialiter, prout ex generali doctrinâ statuta q. 1. satis, superque notum est. Quo nihil desideratur, vt vtraque sit bonitas transcendentalis, & passio entis vniuersalissimè sumpti.

Quomodò autem prima in eâ veluti vnica consistat, quam quoduis ens à solâ suâ essentialitâ participat, & ratione cuius euadit dignum, vt aestimetur, & ametur in se, & propter se. Secunda verò consistat in conuenientia, quæ quod-

quoduis ens sibi ipsi conueniens, & consentaneum est. Quomodo item utraque in suo conceptu reali solam essentiam importet cuiusvis entis; formaliter verò, siue prout à nobis concipitur, relatio quædam rationis sit non ficta, sed supposititia; ex dictis etiam tum q. 1. num. 8. tum maxime in loco Phari citato ibi satis est notum.

176 Vnde etiam patet, ambas huiusmodi bonitates conceptus esse ratione nostrâ, atque adeo formaliter distinctos à conceptu entis; siue ens sumatur pro essente, (vt sic dicam), idque vel essentialiter, vel essentialiter; siue pro potente esse vtrouis ex his modis, iuxta diuersas ipsius acceptiones traditas, & latè expositas à nobis in Pharo Scient. disp. 9. q. 1. & 2. Compertum est enim actum existendi, & actum essendi quidpiam, & potentias ad illos conceptus esse diuersos in mente nostrâ, atque adeo formaliter à venustate, & à conuenientia, in quibus bonitas absoluta, & respectiua consistunt, (vt dictum est). Quoniam autem conceptus entis & est metaphysicè conexus cum conceptu boni, & illo prior aliquo modo ratione nostrâ, vt omnes communitè docent cum S. Th. 1. p. q. 5. art. 2. idcirco esse bonum, siue bonitas passio metaphysica entis dicitur esse, iuxta doctrinam vniuersalem de passionibus rerum latè à nobis datam in Pharo Scient. disp. 17. q. 18. In quibus ampliùs hic non oportet morari. Vide ista, si placet, latius disputata apud Soar. in Metaph. disp. 10. sect. 1. & 3.

177 Hæc dicta potissimum sunt de bonitate entium actualiter existentium. Sed dubitari insuper potest, verum entia item purè possibilia sint bona, & qualiter. Nullum enim ens videtur esse bonum, donec existit; quandoquidem primum, & fundamentale bonum eius existentia est.

178 Sed dicendum tamen est primò, qua ratione quodlibet ens purè possibile intra statum quiditatum præcisè suam essentiam, suasque passiones metaphysicas, & necessarias habet, siue tale de suo est quoad essentiam, & quoad passiones, iuxta doctrinam vniuersalem de statu quiditatum entium datam à nobis in Pharo Scient. disp. 10. q. 1. eadem ratione habere illud intra statum quiditatum suas bonitates transcendentales absolutam, & respectiuam, siue bonum de suo esse in se absolutè, & sibi respectuè: siquidem bonitates istæ è numero sunt metaphysicarum passionum eius, vt statuimus. Itaque, qua ratione est verum de homine purè possibili, esse eum de suo animal rationale, esse risibilem, esse admirabilem, tum esse substantiam, & esse ens, siue potens existere, &c. Ita quoque est verum de eodem, esse eum de suo pulchrum, atque adeo bonum in se, & esse conuenientem sibi, atque adeo sibi ipsi bonum. Imo bonitas existentie entis indistincta ab ipso reipsa priùs concipitur in statu quiditatum, quàm in existentiâ, ex primoque mouet ad amorem, per quem ponenda est in secundo. Vnde, quòd existentia entis sit primum, & fundamentale bonum eius prout in statu existentiâ, non tollit, quòd totum ens cum ipsâ suâ existentia sibi, & in se sit bonum priùs in statu quiditatum.

179 Hinc secundò dicendum est, entia purè possibilia ijs subiectis à se distinctis esse etiam respectuè bona intra statum quiditatum, quibus existentially bona essent, si vnâ cum subiectis ipsis existerent: quia, quòd talibus subiectis sint bona, passio etiam metaphysica, & necessaria eorum est; quam proinde non possunt non habere, de suo in quocunque statu vnâ cum subiectis ipsis considerentur. Vnde etiam fit, vt subiecta eiusmodi ab ipsis suis bonis respectiuis bona in se euadant absolutè etiam in statu quiditatum; quia etiam est passio metaphysica, & necessaria eorum à coniunctione cum illis euadere in se absolutè bona. Quanquam enim coniunctio istorum extremorum in statu existentiâ cuius eorum accidentaria sit, quatenus quoduis eorum, altero non existente, existere potest; at ex suppositione talis coniunctionis nec potest vnum non esse alteri respectuè bonum, nec potest hoc non euadere absolutè bonum ab illo: quia vtrumque id habet suâ naturâ prout coniuncta cum naturâ alterius: nec potest propterea non habere in quocunque statu considerentur prout coniuncta cum illo.

180 Tertiò dicendum est, ipsam entium purè possibilem possibilitatem ab eis realiter indistinctam iuxta doctrinam à nobis statutam in Pharo Scient. disp. 11. q. 1. sæpe esse quodammodo bonam actu entibus actu existentibus quatenus talibus, non quidem bonitate formali, sed quasi causatiua: quatenus scilicet ad aliquod eorum actuale bonum aliqua ratione conducit; vel tanquam terminus connexionis eius; quo pacto insententiâ multorum possibilitas effectuum conducit ad existentiam causarum, vt pote suapte essentiâ connexarum cum illâ; & in sententiâ omnium quæuis possibilitas cognita per cognitionem essentialiter veram, connexamque proinde cum illâ conducit similiter ad existentiam ipsius cognitionis; vel tanquam conditio completiua, inintersecque constitutiua ipsius boni actualis; quo pacto possibilitas actuum potentiam proximam ad illos entibus existentibus bonam actu, & formaliter complet, atque constituit iuxta doctrinam à me datam in Pharo Scient. disp. 8. q. 5. proposit. 5. Possit enim aliquid perse non bonum complere aliquid per se bonum, patet in morbo per se non bono animali, quo tamen posito, aliqua sunt animali per se bona, quæ sine illo talia non essent. Quomodo autem huiusmodi denominationes bonæ dicantur actuales, siue existentes actualiter, tamen si aliquid eas constituens actualiter non existat, ex doctrinâ vniuersali à me etiam traditâ in eadem Pharo disp. 9. q. 5. proposit. 7. poterit vnusquisque dignoscere.

QVÆSTIO IX.

Virum non entia sint aliqua ratione bona.

181 **N**on ens bifariam sumi potest. Primò pro non existente, siue pro negatione entis. Secundò pro non potente existere, siue pro chymæra impossibili. Chymæra autem impossibilis aut potest esse earum, quæ tantum per species alienas, atque adeo non in se, sed in alieno substituto sunt conceptibiles, nullamque subinde in se quiditatem, aut veritatem quiditatum habent: aut potest esse earum, quæ etiam per species proprias, atque adeo in se ipsis conceptibiles sunt, propriasque subinde essentias obiectiuas, & veritates quiditatuas habent reuerâ intra statum quiditatum, aut etiam existentialem conditionatum, iuxta doctrinam à nobis traditam, expositamque in Pharo Scient. disp. 10. quæst. 4. & disp.